

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Šárky Petrové a soudců JUDr. Jiřího Petržálka a Mgr. Naděždy Vaňurové ve věci

žalobkyně: **a) Olga Klímová**, narozená 16. 12. 1957
bytem Krajní 1062/1, 735 42 Těrlicko - Dolní Těrlicko

b) MUDr. Irena Kubatková, narozená 17. 11. 1960
bytem Sadová 1933/16, 733 01 Karviná - Fryštát

obě zastoupeny advokátem JUDr. Petrem Šťovíčkem, Ph.D.
sídlem Malostranské náměstí 5/28, 118 00 Praha

proti
žalované: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3 - Žižkov
zastoupená advokátem JUDr. Ľubomírem Fockem
sídlem Náprstkova 276, 110 00 Praha

o nahrazení projevu vůle žalované při uzavření smlouvy o bezúplatném převodu pozemků

k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Trutnově ze dne 19. ledna 2022 č. j. 30 C 185/2021-198

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu **se** ve výroku pod bodem I **potvrzuje**.
- II. Ve výroku pod bodem III, pokud se tento vztahuje k žalobkyni a), **se** rozsudek okresního soudu **mění** takto:

Žalovaná je povinna nahradit žalobkyni a) do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně a) náklady řízení před okresním soudem ve výši 9 355 Kč.

- III. Ve výroku pod bodem II a ve výroku pod bodem III, pokud se tento vztahuje k žalobkyni b), **se** rozsudek okresního soudu **zrušuje** a v tomto rozsahu **se** věc **vrací** okresnímu soudu k dalšímu řízení.
- IV. Žalovaná je povinna nahradit žalobkyni a) do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně a) náklady odvolacího řízení ve výši 6 298,70 Kč.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud ve výroku pod bodem I/ rozhodl, že se nahrazuje projev vůle žalované uzavřít se žalobkyní a) jako oprávněnou osobou smlouvu o převodu pozemků parc. č. 943/12 a parc. č. 943/13 v katastrálním území Mostek, obci Mostek, zapsané u Katastrálního úřadu pro Královéhradecký kraj, Katastrálního pracoviště v Trutnově, s tím, že tak bude částečně vypořádán restituční nárok nabyvatelky ve výši 31 592,25 Kč pro pozemek parc. č. 943/12 a v částce 615,13 Kč pro pozemek parc. č. 943/13. Ve výroku pod bodem II/ okresní soud rozhodl, že se nahrazuje projev vůle žalované uzavřít se žalobkyní b) jako oprávněnou osobou smlouvu o převodu pozemku parc. č. 943/53 v katastrálním území Mostek, obci Mostek, zapsaný u Katastrálního úřadu pro Královéhradecký kraj, Katastrálního pracoviště v Trutnově s tím, že tak bude částečně vypořádán restituční nárok nabyvatelky ve výši 2 629,43 Kč. Výrokem pod bodem III/ okresní soud uložil žalované povinnost nahradit žalobkyním a) a b) náklady řízení ve výši 19 175 Kč k rukám jejich zástupce JUDr. Petra Šťovíčka, Ph.D.
2. Žalobkyně se žalobou podanou dne 16. 7. 2021 domáhaly vydání rozsudku, kterým by soud nahradil projev vůle žalované při uzavření smlouvy o bezúplatném převodu pozemků parc. č. 943/12, 943/13 a 943/53 v k. ú. a obci Mostek. Uvedly, že jsou dědičkami po své zemřelé matce Eleně Suchánkové - oprávněné osobě podle zákona o půdě, které vznikl restituční nárok na základě rozhodnutí Pozemkového úřadu č. j. PÚ 8043/93/3 a č. j. PÚ 8043/93/4, a současně jsou také samy oprávněnými osobami dle zákona o půdě přímo z rozhodnutí Pozemkového úřadu č. j. PÚ 8043/93/6. Zemřelá Elena Suchánková byla vlastnící rozsáhlého zemědělského majetku v kat. území Bohnice a kat. území Čimice, obec Praha, jak byl v návrhu podrobně popsán. Hodnota nevydaných pozemků v těchto katastrálních územích činí dle znaleckého posudku celkem 7 229 750 Kč, a to konkrétně z rozhodnutí PÚ č. j. PÚ 8043/93/3 částku 3 426 000 Kč, z rozhodnutí PÚ č. j. PÚ 8043/93/4 částku 2 536 750 Kč a z rozhodnutí PÚ č. j. PÚ 8043/93/6 částku 1 267 000 Kč. Tvrdily, že žalovaná postupovala při uspokojování restitučních nároků jejich právní předchůdkyně svévolně, liknavě a diskriminačně, což bylo ostatně již pravomocně judikováno v jiných soudních sporech mezi žalobkyněmi a žalovanou a potvrdil to rovněž dovolací soud, který rozhodl ve prospěch žalobkyň a konstatoval, že postup žalované vůči nim byl skutečně liknavý a svévolný. Ke dni zahájení tohoto řízení byly pravomocně uspokojeny restituční nároky žalobkyň v rozsahu 4 326 484,03 Kč. Zůstatek restitučních nároků žalobkyň tak stále představuje finanční částku 2 902 515,97 Kč a žalobkyně jsou nuceny domáhat se vůči žalované převodu náhradních pozemků, které má ve své správě. Žalobkyně označily náhradní pozemky v k. ú. Mostek ve správě žalované s tím, že se jedná o pozemky vhodné k převodu, neboť jde o zemědělské pozemky, na které jsou pobírány dotace. K prokázání ceny náhradních pozemků doložily znalecký posudek. Žalovaná se žalobou nesouhlasila. Uvedla, že si je vědoma opakovaných rozhodnutí soudů o restitučních nárocích žalobkyň v obdobných věcech včetně závěrů Nejvyššího soudu a respektuje je, i když se s nimi neztotožňuje. K pozemkům parc. č. 943/12 a 943/13 v k. ú. Mostek uvedla, že k nim neeviduje žádnou překážku převoditelnosti. Pozemek parc. č. 943/53 je však, dle jejího názoru, nepřevoditelný, neboť jeho část je zastavěna stavbou ve vlastnictví třetí osoby, resp. je s touto stavbou funkčně spojen. Jak vyplývá z leteckých snímků, na značné části předmětného pozemku je umístěno parkoviště, jež je užívané vlastníkem st. parc. č. 357 a pozemku parc. č. 943/24 v k. ú. Mostek. Na předmětném pozemku navíc leží pozemní

komunikace, která je jediným přístupem k domu stojícímu na stavební parcele č. 357, se kterou tvoří spolu s uvedeným parkovištěm funkční celek. Již tento důvod stačí k nemožnosti vydání pozemku v rámci naturální restituce, neboť ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadě, a o změně některých souvisejících zákonů, stanoví, že nelze převádět v rámci naturální restituce zemědělské pozemky nebo jejich části určené územním plánem nebo regulačním plánem anebo rozhodnutím o umístění stavby k zastavění veřejně prospěšnými stavbami nebo stavbami dopravní infrastruktury nebo těmito stavbami již zastavěné. Podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. m) zákona č. 183/2006 Sb., zákona o územním plánování a stavebním řádu (stavebního zákona), se stavbou dopravní infrastruktury rozumí např. stavby pozemních komunikací, drah, vodních cest, letišť a s nimi souvisejících zařízení. Důležitá je v této souvislosti i stavba parkoviště, která zde stojí pro účely sousedního rodinného domu. Vzhledem k uvedenému si lze jen velice těžko představit, že by bylo možné tento pozemek řádně zemědělsky obhospodařovat, jak předpokládá zákon o půdě. Navíc, jak vyplývá ze znaleckého posudku Ing. Vladimíra Vaňka, pod pozemkem parc. č. 943/53 v k. ú. Mostek je veden vodovodní řad, který, v kombinaci s těžkou technikou nutnou pro řádné obhospodařování pozemku, může v případě vydání pozemku taktéž způsobit faktické problémy. Na základě výše uvedeného je dle názoru žalované naprosto zřejmé, že pozemek parc. č. 943/53 v k. ú. Mostek nenaplňuje zákonné požadavky a jeho vydání by tak bylo v rozporu s dlouhodobou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu. Po provedeném dokazování okresní soud uzavřel, že žalobkyně jsou oprávněnými osobami ve smyslu zákona o půdě s restitučními nároky v celkové výši 7 229 750 Kč, které nebyly uspokojeny, když původně odňaté pozemky v k. ú. Bohnice a Čimice nebylo možné vydat. Žalovaná zkracovala možnost uplatnění nároku žalobkyň na náhradní pozemky ve veřejné nabídce ve správné výši, což zásadním způsobem ztěžovalo přístup k získání náhradních pozemků cestou veřejných nabídek. Povinností žalované je převádět náhradní pozemky v co možná nejkratší době a nejširšímu okruhu oprávněných osob s tím, že nabídka nabízených pozemků ve veřejné nabídce by měla být široká, měla by obsahovat dostatek pozemků tak, aby restituční mohli být ve svých nárocích uspokojeni. Přístup žalované k uspokojování restitučního nároku žalobkyň lze označit za účelový, liknavý a diskriminační. Měla-li žalovaná pochybnosti o charakteru odňatých pozemků v k. ú. Bohnice a Čimice, bylo její povinností zajistit si potřebné podklady a dokumenty, neboť není povinností oprávněných osob, aby si dokumenty opatřovaly samy a žádaly stát o přecenění pozemků. Soud konstatoval (shodně jako již dříve jiné soudy ve v dalších sporech účastníků), že i v daném případě lze liknavost a svévoli žalované ve vztahu k žalobkyním spatřovat především v nesprávném ocenění jejich restitučního nároku, v odmítání přecenění nároku i ve vyřazování žalobkyň z veřejných nabídek náhradních pozemků se zdůvodněním, že jimi uplatňované nároky jsou nedostatečné. Judikatura Nejvyššího soudu, která reflektuje judikaturu Ústavního soudu (např. nález ze dne 4. 3. 2004 sp. zn. III. ÚS 495/02, nález ze dne 30. 10. 2007 sp. zn. III. ÚS 495/05, nález pléna Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2005 sp. zn. Pl. ÚS 6/05) je ustálena v závěru, že v případě liknavého, svévolného či diskriminujícího postupu žalovaného může oprávněná osoba nárok dle zákona o půdě uplatnit u soudu žalobou na vydání konkrétního vhodného pozemku, aniž by důvodnost takové žaloby bylo lze vázat na podmínku jeho zahrnutí do veřejné nabídky, a že takový postup nelze vůči ostatním oprávněným osobám pokládat za diskriminující (viz např. rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009 sp. zn. 31 Cdo 3767/2009). Nárok žalobkyň na uspokojení části jejich restitučního nároku přímým vydáním náhradních pozemků měl okresní soud v projednávaném případě za zcela opodstatněný. Soud prvního stupně dále uzavřel, že všechny tři označené náhradní pozemky v k. ú. a obci Mostek jsou ve správě žalované. U pozemků parc. č. 943/12 a parc. č. 943/13 neexistuje žádná překážka převoditelnosti, což vyplývá ze souhlasného tvrzení účastníků

a soud z uvedené skutečnosti vycházel. Pozemek parc. č. 943/53 je dle údajů v katastru nemovitostí evidován jako trvalý travní porost. Dle výpisu z evidence Ministerstva zemědělství je na tento pozemek jeho uživateli Bořku Pačovi poskytována zemědělská dotace, s pozemkem je tedy zemědělsky hospodařeno. K námitce žalované, že se na pozemku parc. č. 943/53 nachází pozemní komunikace, okresní soud uvedl, že ostatní komunikace dle evidence katastru nemovitostí leží na sousedním pozemku parc. č. 943/14. Část této komunikace skutečně zasahuje okrajovou část podélné strany pozemku parc. č. 943/53, podstatná část pozemku je však komunikací zcela nedotčena. Uvedenou účelovou komunikaci okresní soud nehodnotil jako stavbu dopravní infrastruktury, která by představovala výluky z možnosti převodu pozemků. Zdůraznil, že pozemek parc. č. 943/53 současnému uživateli prokazatelně slouží k zemědělskému obhospodařování a okresní soud neshledal faktické problémy či právní překážky, které by znemožnily další pokračování v zemědělském obhospodařování předmětného pozemku. Cena náhradních pozemků byla stanovena na základě znaleckého posudku č. 80/2508/2021 ze dne 1. 11. 2021, zpracovaného znalcem Ing. Vladimírem Vaňkem, a to v částce 31 592,25 Kč (pozemek parc. č. 943/12), v částce 615,13 Kč (pozemek parc. č. 943/13) a v částce 2 629,43 Kč (pozemek parc. č. 943/53). Vydáním uvedených pozemků nedojde k přečerpání restitučních nároků žalobkyní, když žalobkyně i žalovaná souhlasně prohlásily, že aktuálně neuspokojené restituční nároky žalobkyně a) i žalobkyně b) jsou podstatně vyšší, než hodnota náhradních pozemků, jejichž vydání se žalobkyně domáhaly v tomto soudním řízení. Na základě shora popsaných důvodů okresní soud uzavřel, že žalobkyně jsou oprávněnými osobami dle zákona o půdě, jejichž nárok nebyl dosud vypořádán, postup žalované vůči žalobkyním byl liknavý a svévolný, když žalovaná nesprávným oceněním nároku ztěžovala žalobkyním uspokojení jejich nároku, vydání žádného z pozemků, které jako náhradní žalobkyně označily, nebrání žádná zákonná překážka a jejich hodnota nepřevyšuje neuspokojený restituční nárok žalobkyně a) ani žalobkyně b). Proto žalobě zcela vyhověl.

3. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolání žalovaná. V první řadě nesouhlasila se závěrem okresního soudu, že s pozemkem parc. č. 943/53 v k. ú. Mostek je zemědělsky hospodařeno. Poukázala na ustálenou rozhodovací praxi Nejvyššího soudu, podle níž není možné seznat, zda je pozemek zemědělsky obhospodařován pouze na základě skutečnosti, zda je na něj poskytována dotace či nikoliv (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 3. 2020 sp. zn. 28 Cdo 113/2020). Navíc soud prvního stupně vyšel při svém zjištění o pobírání zemědělské dotace k pozemku parc. č. 943/53 v k. ú. Mostek z výpisu z evidence Ministerstva zemědělství. Již při pohledu do veřejného registru půdy je, dle názoru žalované, zřejmé, že uživatelem pozemku B. Páčem je zemědělská dotace pobírána na marginální část jižní délky pozemku. Pouze ze skutečnosti, že velmi malá část naplňuje formální znak zemědělské obhospodařovatelnosti, nelze dovozovat, že s pozemkem je zemědělsky hospodařeno. Zemědělské dotace jsou často pobírány na větší celky, z nichž na konkrétní pozemek nemusí být dotace vůbec pobírána. Touto skutečností se však okresní soud ve vztahu k předmětnému pozemku v rozporu s výše zmiňovanou judikaturou nezabýval. Vytýkala okresnímu soudu, že neuznal její argumentaci, že pozemek parc. č. 943/53 je dotčen dopravní infrastrukturou a tudíž by s ohledem na ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) zák. č. 503/2012 Sb. neměl být vydán. Uvedla, že pozemek je pozemní komunikací zasažen cca v rozsahu 10 % celkové výměry, což není zanedbatelná část pozemku. Uvedenou komunikaci navíc okresní soud v rozporu s ustanovením § 2 odst. 1 písm. k) bod 1. zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „Stavební zákon“) a ust. § 2 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, nehodnotil jako stavbu dopravní infrastruktury, aniž by tento svůj závěr nějak odůvodnil. Předmětná komunikace přitom slouží přilehlým pozemkům včetně pozemků s rodinnými domy jako fakticky jediný přístup k hlavní silnici, čerpací stanici a vlakovému přejezdu. Na pozemku parc. č. 943/53 je rovněž vybudováno parkoviště, které je živým plotem zjevně odděleno od zbytku pozemku, využíváno pro

potřeby pekařství Jeník a lze ho považovat za veřejně prospěšnou stavbu dopravní nebo technické infrastruktury. Namítala, že okresní soud se touto otázkou vůbec nezabýval, resp. se nezabýval ani nabízející se funkční srostlostí předmětného pozemku parc. č. 357 v k. ú. Mostek. V této souvislosti odkázala např. na rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 9. 2018 č. j. 28 Cdo 2857/2018-159. Poukazovala na to, že soud prvního stupně zcela opomněl její námitky, že vydáním uvedeného pozemku a převodem vlastnického práva k němu, by vážně hrozil vznik pouze tzv. holého vlastnictví a na skutečnost, že pozemek je součástí rozsáhlého chráněného území, pročež jej nebude možno účelně zemědělsky obhospodařovat (viz nález Ústavního soudu ČR ze dne 11. 7. 2017 sp. zn. III. ÚS 1961/15, příp. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013 sp. zn. 28 Cdo 592/2013). Namítala, že soud prvního stupně na jednání konaném dne 12. 1. 2022 nesdělil svůj právní názor na vydání žalobkyněmi požadovaných pozemků, v důsledku čehož znemožnil žalované reagovat na případné předběžné závěry soudu prvního stupně o vhodnosti pozemků k vydání na žalobkyně a znemožnil žalované k prokázání opaku navrhnout další důkazy a rozsudek tak představuje příklad překvapivého rozhodnutí ve věci, které však ustálená rozhodovací praxe Nejvyššího a Ústavního soudu zapovídá. Postupem soudu prvního stupně tak bylo nejen vydáno nesprávné rozhodnutí ve věci, ale rovněž porušeno právo žalované na spravedlivý proces. Navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

4. Žalobkyně rozsudek okresního soudu považovaly za věcně správný. Zdůraznily, že soud prvního stupně se vypořádal se všemi námitkami žalované v souladu se zákonem i judikaturou soudů. Připomněly, že předmětem řízení byly tři náhradní pozemky, a to parc. č. 943/12, 943/13 a 943/53, vše v k. ú. Mostek. Uvedly, že se jedná o zemědělské pozemky - trvalý travní porost, součást zemědělského půdního fondu, pozemky s přiřazeným BPEJ, tj. zemědělsky využitelné, je s nimi zemědělsky hospodařeno a jsou vhodné k převodu. Žalovaná v rámci svého vyjádření k podané žalobě a poté při jednání soudu dne 12. 1. 2021 soudu výslovně potvrdila, že k pozemkům parc. č. 943/12 a parc. č. 943/13 neeviduje žádnou překážku jejich převoditelnosti na žalobkyně. Rovněž pozemek parc. č. 943/53 je dle názoru žalobkyň vhodný k převodu, neboť je v katastru nemovitostí evidován jako trvalý travní porost, jsou na něj poskytovány zemědělské dotace za zemědělské hospodaření a žalovanou uváděná komunikace dle evidence v katastru nemovitostí leží až na sousedním pozemku parc. č. 943/14 v k. ú. Mostek, nikoliv na označeném náhradním pozemku. Navíc žalovaná v rozporu se svým tvrzením, že je pozemek s ohledem na ostatní komunikaci z převodu vyloučen, sama ve veřejných nabídkách v režimu zákona o půdě nabízí restituentům jako náhradní pozemky rovněž ostatní komunikace, což vyplývá např. z její nabídky ze dne 15. 11. 2021 (parc. č. 1383/4 v k. ú. Štramberk, parc. č. 4514/62 v k. ú. Staré Město u Uherského Hradiště). Protože žalovaná soudu nesdělila ani nedoložila žádné relevantní důvody, které by převoditelnost náhradních pozemků na žalobkyně vylučovaly, navrhly, aby byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen.
5. Odvolací soud po zjištění, že odvolání žalované je přípustné (§ 201 zák. č. 99/1963 S., občanský soudní řád – dále jen „o. s. ř.“), bylo podáno včas a oprávněnou osobou (§ 201, § 204 o. s. ř.) a obsahuje všechny podstatné náležitosti (§ 205 o. s. ř.), přezkoumal napadený rozsudek i jemu předcházející řízení (§ 212 o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání žalované je zčásti důvodné.
6. Předmětem řízení bylo nahrazení projevu vůle žalované k uzavření smlouvy o bezúplatném převodu pozemků parc. č. 943/12, 943/13 a 943/53, všechny v k. ú. Mostek, jako náhradních pozemků k uspokojení restitučních nároků žalobkyň s ohledem na liknavý a svévolný postup žalované při uspokojování jejich nároků. Jak uvedl Nejvyšší soud např. ve svém rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 4185/2019 „judikatura Nejvyššího soudu je ustálena v závěru, že v případě liknavého, svévolného či diskriminujícího postupu Státního

pozemkového úřadu (resp. jeho předchůdce – Pozemkového fondu ČR) může oprávněná osoba, za předpokladu svého aktivního přístupu k uspokojení nároku, uplatnit nárok na vydání náhradního pozemku u soudu žalobou na vydání konkrétního vhodného pozemku, aniž by důvodnost takové žaloby bylo lze vázat na podmínku jeho zahrnutí do veřejné nabídky“. Okresní soud se tedy v daném případě správně zabýval jednak otázkou, zda žalovaná při uspokojování nároků žalobkyní postupovala liknavě, svévolně či diskriminujícím způsobem, a jednak otázkou, zda se v případě žalobkyněmi označených konkrétních pozemků jedná o pozemky vhodné k vydání. Pokud se jedná o hodnocení liknavosti žalované při uspokojování restitučních nároků žalobkyní, má odvolací soud za to, že závěry okresního soudu odpovídají zjištěným skutkovým okolnostem a rozhodovací praxi dovolacího soudu, když uvedená otázka byla opakovaně posuzována soudy všech stupňů včetně Nejvyššího soudu v dalších řízeních vedených mezi žalobkyně a žalovanou ohledně uspokojení restitučních nároků žalobkyní. V tomto směru má odvolací soud za to, že soud prvního stupně správně zjistil skutkový stav a vyvodil z něho správné právní závěry, se kterými se odvolací soud ztotožňuje.

7. S ohledem na výše uvedené bylo v dalším průběhu řízení třeba zabývat se otázkou, zda žalobkyněmi konkrétně označené pozemky jsou vhodné k vydání jako náhradní pozemky ve smyslu § 11, § 11a zákona č. 229/1991 Sb., o půdě.
8. Ustanovení § 6 odst. 1 zák. č. 503/2012 Sb. vymezuje okruh pozemků, které podle tohoto zákona nebo podle zákona č. 229/1991 Sb., příp. zák. č. 44/1988 Sb. (horní zákon) nelze převádět. Mezi pozemky, které jsou takto z převodu vyloučeny, patří i zemědělské pozemky nebo jejich části určené územním plánem nebo regulačním plánem anebo rozhodnutím o umístění stavby k zastavění veřejně prospěšnými stavbami nebo stavbami dopravní infrastruktury nebo těmito stavbami již zastavěné, s výjimkou zemědělských pozemků převáděných podle § 3 odst. 4, § 7 nebo § 10 odst. 1, zemědělských pozemků již využitých ke zřízení technické infrastruktury. V případě výluky uvedené v § 6 odst. 1 písm. b) zák. č. 503/2012 Sb. jde o to, aby bylo zamezeno převodům těch zemědělských pozemků, u kterých to vyžaduje veřejný zájem na vybudování staveb dopravní a technické infrastruktury či jiných veřejně prospěšných staveb a k nimž by jinak bylo nezbytné získat právo umožňující realizaci veřejně prospěšné stavby. Toto ustanovení míří právě na veřejným zájmem dotčené zemědělské pozemky, tj. na půdu tvořící zemědělský půdní fond nebo do něj náležející, tedy především na pozemky (případně jejich části) dosud zemědělsky obhospodařované, a to za jediné podmínky, tj. že jde o pozemky (jejich části) určené územním nebo regulačním plánem nebo rozhodnutím o umístění stavby k zastavění veřejně prospěšnými stavbami nebo stavbami dopravní infrastruktury nebo těmito stavbami již zastavěné. (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 4589/2018).
9. Pokud se jedná o pozemky par. č. 943/12 a č. 943/13 v obci a k. ú. Mostek, bylo prokázáno, že se jedná o pozemky ve správě žalované, u kterých neexistuje žádná překážka převoditelnosti, což vyplynulo i ze souhlasného tvrzení účastníků. Tyto skutečnosti žalovaná nezpochybnila ani ve svém odvolání, odvolací soud proto rozsudek okresního soudu ve výroku pod bodem I/, kterým byl nahrazen projev vůle směřující k uzavření smlouvy mezi žalobkyní a) a žalovanou o vydání pozemků parc. č. 943/12 a 943/13 v k. ú. Mostek k částečnému uspokojení restitučního nároku žalobkyně a) jako věcně správný dle § 219 o. s. ř. potvrdil. V této části pro stručnost odkazuje na odůvodnění rozsudku okresního soudu.
10. V případě pozemku parc. č. 943/53 v k. ú. Mostek žalovaná namítala, že na předmětném pozemku je umístěna účelová komunikace a parkoviště a okresní soud pochybil, když uvedenou komunikaci v rozporu s ustanovením § 2 odst. 1 písm. k) bod 1. zákona č. 183/2006 Sb. a ust. § 2 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, nehodnotil jako stavbu dopravní infrastruktury, aniž by tento svůj závěr nějak odůvodnil. Pokud se jedná o parkoviště, pak touto otázkou se okresní soud nezabýval vůbec.

11. S ohledem na odvolací námitky doplnil odvolací soud dokazování ortofotomapou dotčené lokality, zprávou Obecního úřadu Mostek ze dne 31. 5. 2022 a zprávou Městského úřadu Dvůr Králové nad Labem ze dne 2. 6. 2022. Ortofotomapou dotčené lokality bylo prokázáno, že na pozemku parc. č. 943/53 v k. ú. Mostek je umístěno parkoviště a zasahuje na něj účelová komunikace evidovaná na sousedním pozemku parc. č. 943/14 v k. ú. Mostek. Zprávou Obce Mostek ze dne 31. 5. 2022 bylo prokázáno, že na pozemku parc. č. 943/53 v obci a k. ú. Mostek se zčásti nachází účelová komunikace ve vlastnictví obce Mostek. Tato komunikace je veřejná a užívají ji obyvatelé a majitelé dalších nemovitostí v této lokalitě, především čp. 103, 105, 106 a 116 v k. ú. Mostek. Komunikace dále navazuje na polní cestu přes železniční trať, která je využívána pro údržbu lesů a případně IZS. Obec Mostek je vlastníkem sousedního pozemku parc. č. 943/14 v k. ú. Mostek – druh pozemku ostatní plocha – ostatní komunikace. Těleso komunikace mnoho let leží nejen na tomto pozemku, ale částečně zasahuje i do předmětného pozemku p. č. 943/53 a slouží tak veřejnému účelu. Tuto komunikaci udržuje a provádí její potřebné opravy obec Mostek. Zprávou Městského úřadu Dvůr Králové nad Labem – odbor dopravní a správní, oddělení dopravy a silničního hospodářství ze dne 2. 6. 2022 bylo prokázáno, že na pozemku parc. č. 943/53 v k. ú. Mostek zařazeném ve veřejném seznamu jako trvalý travní porost se na části pozemku nachází veřejně přístupná účelová komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi a není zařazena do pasportu místních komunikací. Ke zjištěným skutečnostem odvolací soud uvádí následující:
12. Dopravní infrastruktura je jako součást veřejné infrastruktury definována stavebním zákonem č. 183/2006 Sb. Podle tohoto zákona jsou veřejnou infrastrukturou pozemky, stavby, zařízení, a to 1. dopravní infrastruktura, například stavby pozemních komunikací, drah, vodních cest, letišť a s nimi souvisejících zařízení; 2. technická infrastruktura, kterou jsou vedení a stavby a s nimi provozně související zařízení technického vybavení, například vodovody, vodojemy, kanalizace, čistírny odpadních vod, stavby a zařízení pro nakládání s odpady, trafostanice, energetické vedení, komunikační vedení veřejné komunikační sítě a elektronické komunikační zařízení veřejné komunikační sítě, produktovody; 3. občanské vybavení, kterým jsou stavby, zařízení a pozemky sloužící například pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva; a 4. veřejné prostranství, zřizované nebo užívané ve veřejném zájmu.
13. Účelová komunikace je pozemní komunikací, jež splňuje znaky uvedené v ustanovení § 7 zák. č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o kategorii pozemních komunikací, které slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby jejich vlastníků nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Podle § 19 odst. 1 věty první zák. č. 13/1997 Sb. v mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených tímto zákonem smí každý užívat pozemní komunikace bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny. Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu a Ústavního soudu dovodila, že překážkou naturální restituce může být též zařízení pozemku veřejným užíváním a to přesto, že taková situace není v ustanovení § 6 zák. č. 503/2012 Sb. mezi vypočtenými výlukami vydání výslovně uvedena (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 4692/2017, náleznost Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 581/14 apod.). Takovým veřejným užíváním může být i obecné užívání pozemní komunikace. Podmínkou veřejného užívání soukromého pozemku jako účelové komunikace přitom je existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2178/2012, příp. 28 Cdo 255/2020).
14. S ohledem na doplněné dokazování dospěl odvolací soud k závěru, že nejsou podmínky pro potvrzení ani pro změnu rozsudku okresního soudu v napadeném výroku pod bodem II, neboť skutková zjištění nejsou úplná a závěry okresního soudu nemají oporu ve skutkových

zjištěních. Odvolacímu soudu tedy nezbylo, než rozsudek okresního soudu ve smyslu § 219a odst. 2 o. s. ř. a § 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. ve výroku pod bodem II a v navazujícím výroku pod bodem III v části týkající se žalobkyně b) zrušit a věc v tomto rozsahu vrátit okresnímu soudu k dalšímu řízení.

15. V dalším řízení bude okresní soud zkoumat, zda účelová komunikace fakticky se nacházející na pozemku parc. č. 943/53 v k. ú. Mostek skutečně naplňuje nezbytnou a ničím nenahraditelnou komunikační potřebu ve vztahu k nemovitostem jiných vlastníků a jaký je vztah této komunikace k ostatním cestám v lokalitě. Rovněž se bude zabývat otázkou, zda vydání předmětného pozemku nebrání zákonná výluka spočívající v umístění parkoviště, tj. zejména bude zkoumat, o jakou stavbu se jedná, zda byla vybudována ve veřejném či jiném zájmu, na základě jakého rozhodnutí apod. Na základě doplněných skutkových zjištění bude okresní soud moci učinit závěr, zda je pozemek parc. č. 943/53 v k. ú. Mostek vhodný k vydání, nebo zda jeho vydání brání překážky uvedené v § 6 zák. č. 503/2012 Sb. s ohledem na veřejné užívání či zastavenost pozemku. V případě, že okresní soud dospěje k závěru, že označený pozemek nelze vydat, poskytne žalobkyni b) možnost označit k uspokojení svého restitučního nároku jiný vhodný pozemek.
16. S ohledem na výsledek odvolacího řízení, kdy ve vztahu k žalobkyni a) byl rozsudek okresního soudu potvrzen a ve vztahu k žalobkyni b) zrušen a věc vrácena okresnímu soudu k dalšímu řízení, změnil krajský soud rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem III/ tak, že uložil žalované povinnost nahradit úspěšné žalobkyni a) náklady řízení před okresním soudem ve výši 9 355 Kč. Protože se v daném případě jednalo o samostatné nároky každé ze žalobkyň, vycházel odvolací soud při rozhodování o nákladech řízení žalobkyně a) z tarifní hodnoty pro odměnu advokáta za právní služby ve výši 32 207,38 Kč (součet cen vydávaných pozemků parc. č. 943/12 a č. 943/13 dle znaleckého posudku). Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů, činí 2 420 Kč. Protože šlo o společné úkony advokáta při zastupování dvou žalobkyň, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou žalobkyni odměna snížená o 20 %. Advokátovi žalobkyně a) tak náleží odměna za 3 úkony právní služby po 1 936 Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepsí žaloby, účast na jednání), dále 3x režijní paušál po 300 Kč a částka 1 023,50 Kč jako 1/2 jízdného vyúčtovaného za cestu k jednání z Prahy do Trutnova a zpět (vozidlem Škoda Octavia celkem za 320 km při průměrné spotřebě 4,70 litrů nafty na 100 km, ceně nafty 36,10 Kč za litr a základní sazbě 4,70 Kč za kilometr). Z odměny a náhrad (7 731,50 Kč) přísluší zástupci žalobkyně a) 21% daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), tj. 1 623,60 Kč. Celkové náklady v zaokrouhlené výši 9 355 Kč je žalovaná povinna nahradit žalobkyni a) k rukám jejího zástupce (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) ve lhůtě dle § 160 odst. 1 o. s. ř.
17. O nákladech odvolacího řízení krajský soud rozhodl podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. Náklady žalobkyně a) tvoří 2 úkony právní služby (vyjádření k odvolání, účast na jednání) po 1 936 Kč z předmětu řízení 32 207,38 Kč při společném zastoupení obou žalobkyň, 600 Kč za 2x režijní paušál k jednotlivým úkonům, cestovné k jednání odvolacího soudu z Prahy do Hradce Králové a zpět (celkem za 200 km při použití osobního automobilu Škoda Fabia s průměrnou spotřebou 5,93 litrů benzínu v ceně 44,50 Kč za litr a základní sazbě 4,70 Kč za kilometr dle vyhl. č. 511/2021 Sb., ve znění pozdějších předpisů), a to ve výši 1/2, tj. v částce 733,50 Kč s ohledem na zastoupení dvou žalobkyň a dále 1 093,20 Kč za 21% DPH z nákladů právního zastoupení. Celkové náklady odvolacího řízení ve vztahu k žalobkyni a) v částce 6 298,70 Kč je žalovaná dle § 149 odst. 1 o. s. ř. povinna nahradit žalobkyni a) k rukám jejího zástupce ve lhůtě dle § 160 odst. 1 o. s. ř.
18. S ohledem na zrušení části rozsudku ve vztahu k žalobkyni b) okresní soud v novém rozhodnutí neopomene ve vztahu mezi žalobkyní b) a žalovanou znovu rozhodnout o nákladech řízení před okresním i odvolacím soudem (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu v Trutnově.

Hradec Králové 21. září 2022

Mgr. Šárka Petrová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Andrea Staňková.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 14.10.2022 a je vykonatelné. Připojení doložky provedla Dagmar Pokorná dne 09.11.2022.